

Силабус
навчальної дисципліни
Гендерні студії
2020-2021 навчальний рік

Освітня програма «Історія»
Спеціальність. 032 Історія та археологія
Галузь знань. 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти – перший

Викладач (і)	Людмила ЗОЛОТАР
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/zolotar-liudmyla-mykolaivna
Контактний тел.	0667966342
Е-mail викладача:	zolotar__lyuda@ukr.net
Графік консультацій	в online режимі з використанням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: гендер, стать, фемінність, маскуліність, андрогінності, сексизм, гендерні ролі, гендерні стереотипи.

Мета та предмет курсу: метою викладання навчальної дисципліни «Гендерні студії» є формування у студентів гендерної компетентності та демократичного світогляду шляхом актуалізації розвитку їхнього соціального мислення та професійних якостей. Ознайомлення молоді з основними гендерними категоріями, поняттями й термінологією, науковими доробками з гендерної проблематики, що акумульовані в Україні та зарубіжних країнах, матеріалами міжнародних документів щодо подолання сексизму. Надання цілісного уявлення про концепцію недискримінації за ознакою статі як основну цінність у демократичному і правому суспільстві. Стратегічною метою означеного курсу є підготовка фахівців нового формату, здатних з урахуванням спеціалізації професійної діяльності конструктивно вирішувати гендерні проблеми у відповідних сферах українського суспільства.

Предметом курсу є системно організований навчальний процес здобувачів вищої освіти за принципами гендерної рівності, формування гендерної ідентичності, подолання гендерних стереотипів, підготовка фахівців здатних вирішувати гендерні проблеми у різних сферах українського суспільства.

Компетентності та програмні результати навчання: загальні: **ЗК 4.** Здатність відрізнити суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміння надавати перевагу останнім. **ЗК 7.** Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати. Фахові: **ФК 10.** Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. Результатом навчання є **ПРН 12.** Вміння визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин **ПРН 17.** Здатність робити висновки про результати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Становлення, розвиток та перспективи гендерних досліджень

Тема 1. Вступ до гендерних досліджень

Тема 2. Гендер як наука та навчальна дисципліна

Тема 3. Гендеровані влади

Змістовий модуль 2. Квір-теорія та теорія (пост)колоніалізму: становлення та перспективи вивчення

Тема 1. Квір-теорія: становлення та перспективи вивчення

Тема 2-4. Суспільні гендерні ролі та стереотипи

Тема 5. Теорія колоніалізму та постколоніалізму

Змістовий модуль 3. Від фемінізму до гендерної теорії та гендерної історії

Тема 1-2. Жіночий рух і феміністичні теорії як передумова та витoki становлення гендеру.

Тема 3-4. Основні етапи історії жіночого руху та його ідеологій

Змістовий модуль 4. Гендер в історії: проблематика та методологія.

Тема 1-2. Гендер в історії: проблематика та методологія.

Тема 3. Гендерні стосунки в історичному контексті

Змістовий модуль 5. Гендеровані соціальні інститути

Тема 1. Гендерована робота

Тема 2. Гендерована освіта

Тема 3-4. Гендерний розвиток сучасного українського суспільства

Тема 5. Гендерований спорт

Тема 6. Гендероване насильство

Тема 7-8. Гендерний розподіл влади в сім'ї.

Методи навчання: за джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні, наочні, практичні; за характером пізнавальної діяльності:

пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі; методи стимулювання навчальної діяльності: метод навчальної дискусії, метод пізнавальних ігор, метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу, метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, метод опори на життєвий досвід здобувачів; методи контролю і самоконтролю; сторітеллінг.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Вивчення навчальної дисципліни «Гендерні студії» передбачає підготовку до семінарських занять, опрацювання основної та додаткової літератури, опрацювання нормативних документів, виконання завдань передбачених навчальним планом. Студенти зобов'язані дотримуватися дедлайнів визначених для виконання усіх видів письмових робіт з курсу. Відвідання занять є складовою навчального процесу. Передбачається, що студенти відвідають в повному обсязі лекції і практичні заняття з «Гендерних студій». Студенти інформують викладачку про неможливість відвідати заняття. Академічна доброчесність: передбачається, що при підготовці до практичних занять, роботі з джерелами інформації, будуть відсутні всі види академічного плагіату та здобувачі будуть дотримуватися наукової етики.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: вивчення курсу не передбачає використання програмного забезпечення, крім загально вживаних операційних систем та програм.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Гендерні студії» здійснюється шляхом проведення заходів, які включають поточний контроль: відбувається за результатами виконання самостійних робіт (опрацювання літератури та першоджерел, конспектування першоджерел, написання рефератів та есе, складання презентацій тощо) та підсумкового контролю в формі екзамену наприкінці семестру з урахуванням відвідування занять, виступів на семінарських заняттях, якості самостійної навчальної роботи. Рівень навчальних досягнень студентів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)

65-89	добре	не зараховано	BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно		FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Богачевська–Хом'як М. Білим по білому. Жінки в громадсько-політичному житті України. 1884 — 1939. К.: Либідь, 1995. 424 с.
2. Бурачинська Л., Залізняка О. Жіночий рух // Енциклопедія українознавства. Т.2. К., 1994. С. 693-696.
3. Введение в гендерные исследования / За ред. И.А. Жеребкиной. Харьков: ХЦГИ, 2001; СПб.: Алетейя, 2001. 708 с.
4. Гендерний розвиток у суспільстві: (конспект лекцій) / К. М. Лемківський, С. П. Юдіна, Т. М. Дорошенко та ін. К.: ПЦ «Фоліант», 2004. 351с.
5. Думанов Х.М., Першиц А. И. Матриархат: новый взгляд на старую проблему [Електронний ресурс]. Режим доступу до статті : <http://www.follow.ru/article/326>
6. Жіночі студії в Україні: Жінка в історії та сьогодні: Монографія / За. заг. ред. Л.О. Смоляр. Одеса: Астропринт, 1999. 440 с.
7. Зыбин А. Взгляд на значение женщин в исторической жизни народов. М.: Наука, 1985. 212 с.
8. Киммел Майкл. Гендерное общество. М.: РОССПЭН, 2006. 464 с.
9. Левченко К.Б. Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління: монографія. Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 344 с.
10. Мельник Т.М. Міжнародний досвід гендерних перетворень. К.: Логос, 2004. 320 с.
11. Основи теорії гендеру: навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004. 536 с.

Додаткові

12. «А се грехи злые, смертные...»: Любовь, эротика и сексуальная этика в доиндустриальной России (X – первая половина XIX в.) / Сб. ст. под ред. Н.Л. Пушкиревой. М.: ЛАДОМИР, 1999. 861 с.
13. Айвазова С. Идеиные истоки женского движения в России // Общественные науки и современность. 1991. №4. С. 125-133.

14. Алексеев В.П. История первобытного общества. М.: Высшая школа, 1990. 351 с.
15. Бебель А. Женщина и социализм / А. Бебель. М., 1959. Гл.14. Борьба женщин за образование. С. 289-330.
16. Вардиман Е. Женщина в древнем мире. М.,1990. 335 с.
17. Гапова Елена. Гендерные политики в национальном дискурсе // Гендерные исследования, № 2/1/ 1999: Харьковский центр гендерных исследований. М.,1999. С. 24-36.
18. Гардецька К., Трофимовська О. Жіноча освіта // Енциклопедія українознавства. Т.2. К., 1994. С. 689-691.
19. Гендер: реалії та перспективи в українському суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (11-13 грудня 2009 р.; м. Київ) / упоряд. С. П. Юдіна. К.: Фоліант, 2003. 200 с.
20. Гендерна демократія – стратегії ХХІ століття: від Пекіна до Нью-Йорка. 1995 – 2000 роки: Матеріали конференції. Одеса, 2000. 232 с.
21. Гендерна експертиза українського законодавства (концептуальні засади) / Відп. ред. Т. М. Мельник. К.: Логос, 2001. 120 с.
22. Гендерний аналіз українського суспільства. К.: ПРООН, 1999. 293 с.
23. Гендерний паритет в умовах розбудови сучасного українського суспільства. [2-е вид., доповн., уточ.] К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2003. 129 с.
24. Грейвс Р. Белая Богиня: Историческая грамматика поэтической мифологии / Пер. с англ. Л.И. Володарской. Екатеринбург : У-Фактория, 2005. 656 с.
25. Діти, жінки та сім'я в Україні: статистичний збірник / Державний комітет статистики України. К., 2004. 397 с.
26. Долгов В.В. Быт и нравы Древней Руси. Миры повседневности XI–XIII вв. Москва: Яуза, Эксмо, 2007. 512 с.
27. Еволюція правового становища жінок: історія і сучасність/ Упорядники О.М. Руднева, О.Р. Дашковська. Харків: Право, 2000. 196 с.
28. История первобытного общества. Эпоха классовообразования. М.: Наука, 1988. 568 с.
29. Козуля О. Жінки в історії України К., 1993. 255 с.
30. Косвен М.О. Очерки истории первобытной культуры. М.: Издательство Академии Наук СССР, 1953. 215 с.
31. Лаврінчук. І.П. Трудове законодавство України. Гендерна експертиза. К.: Логос, 2001. 70 с.
32. Леонтьева Л.В. Культурні права жінок в теорії трьох поколінь прав людини // Вісник Національного університету внутрішніх справ. Випуск 29. 2005. С. 135-139.
33. Луценко Е.А. История женского движения в Украине // История и теория феминизма. Курс лекций. Харьков: Ф-ПРЕС, 1996. С. 371-382.

34. Мириманов В.Б. Первобытное и традиционное искусство. М.: ФОРУМ, 2009. 272 с.
35. Плосс Г. Женщина в естествоведении и народоведении. Антропологическое исследование: Монография. Кн.3. Сыктывкар-Киров: ПЕРЯ-МАН-ГИПП «Вятка», 1995. 559 с.
36. Пушкарёва Н.Л. Женщина в древнерусской семье X – XV веков // Советская этнография, 1988. № 4. С. 87-98.
37. Пушкарёва Н.Л. Женщины Древней Руси. М.: Мысль, 1989. 286 с.
38. Пушкарёва Н.Л. Частная жизнь русской женщины: невеста, жена, любовница (X – начало XIX в.). М.: «Ладомир», 1997. 381 с.
39. Рабинович П.М. Права людини і громадянина у Конституції України (до інтерпретації вихідних конституційних положень). Х.: Право, 1997. 154 с.
40. Рибак О. Історіографія та історіософія українських жіночих студій // Записки Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Т.СХХХІІ. Львів, 1997. С.100-126.
41. Романов Б. Люди и нравы Древней Руси / Л.: Мысль, 1966. 346 с.
42. Руська Правда [Електронний ресурс] / Під ред. проф. Серафима Юшкова. Київ: Видавництво НАН України. 1935. Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/yushkov/yu.htm>
43. Смоляр Л. Жіночий рух України як чинник гендерної рівноваги та гендерної демократії в українському соціумі [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://party.civicua.org/women/zhruh.htm>
44. Смоляр Л. Минуле заради майбутнього. Жіночий рух Наддніпрянської України II пол. XIX – поч. XX ст. Сторінки історії. Одеса: Астропринт, 1998. 408 с.
45. Суслина Е. Повседневная жизнь русских щеголей и модниц. М.: Молодая гвардия, 2003. 381 [3] с.: ил. (Живая история: Повседневная жизнь человечества).
46. Тайлор Э.Б. Первобытная культура. М., 1989. 573 с.
47. Чоловіки і жінки в Україні. Гендерна статистика / За матеріалами Гендерного бюро, виданими в межах проекту ООН в Україні «Гендер в розвитку». К.: ПРООН, 1998. 156 с.

Інтернет-ресурси

48. Журнал «Гендерные Исследования» <http://www.kcgs.org.ua/gurnal.shtml>
49. Словник гендерних термінів <http://www.owl.ru/gender/index.htm>
50. Книги з гендерної тематики <http://www.genderstudies.info/>
51. Закон України Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
52. Конвенція ООН про ліквідацію усіх форм дискримінації стосовно жінок http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_207